

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: **Role prezidenta republiky při jmenování, přijímání demise a odvolávání vlády, jejího předsedy a členů**

Autor práce: **Tomáš Krompolec**

Datum odevzdání práce: 16. října 2023

Předložená diplomová práce splňuje předepsané formální náležitosti. Zabývá se výkladem pravomocí prezidenta týkajících se ustavování vlády.

Práce je členěna kromě úvodu a závěru do tří částí. V úvodu se práce zabývá i limity dostupných zdrojů, zejména pokud jde o neveřejná a neformální jednání související s uplatňováním zkoumaných pravomocí. Téma i přístup k němu jsou jasně vymezeny. Diplomant použil při zpracování relevantní literaturu věnující se tématu v ČR a dále u obecnějších otázek postavení hlavy státu v ústavním systému čerpal i z reprezentativní zahraniční politologické literatury.

První část práce stručně představuje právní úpravu, která je předmětem výkladu.

Druhá část práce se zabývá postavením prezidenta republiky v ústavním systému, zejména otázkou, zda je Česká republika parlamentní, nebo poloprezidentský systém, přičemž se přiklání k první variantě. Ačkoli diplomant správně poznamenává, že z těchto klasifikací nelze bez dalšího dovozovat normativní důsledky pro výklad pravomocí prezidenta, vypovídají o celkovém systému, v němž se prezident se svými pravomocemi pohybuje. Umožňují tedy identifikovat ty výklady jednotlivých pravomocí, které spíše přispívají k řádnému chodu systému, než aby ho narušovaly např. dovozováním dvojí politické odpovědnosti vlády (Parlamentu i prezidentovi) nebo zpochybňováním role předsedy vlády ve vztahu k jejímu personálnímu složení.

Těžištěm práce je třetí část, která se zabývá jednotlivými pravomocemi prezidenta uvedenými v čl. 62 písm. a) Ústavy a případně konkretizovanými v dalších ustanoveních Ústavy. Každá pravomoc vyvolává specifické otázky, pokud jde o účel zapojení prezidenta, podmínky pro uplatnění pravomocí, existenci a rozsah uvážení prezidenta, zda pravomoc vykoná, případně i podmínky, za kterých by byl povinen odepřít rozhodnutí navrhované předsedou vlády. Zpracování všech v úvahu připadajících pravomocí prezidenta v jedné práci vede také ke konzistentnímu výkladu společných otázek (např. výkon neslučitelné činnosti v případě předsedy i člena vlády).

Diplomant zvolil pro účely své analýzy přístup spočívající v tom, že různé výklady jednotlivých pravomocí a sporných otázek s nimi spojených (a argumenty, o které se opírají) konfrontuje jednak s dosavadní ústavní praxí (kterou výklad nemůže ignorovat) a jednak s celkovým postavením prezidenta republiky v ústavním systému ČR jako parlamentní formy vlády. Snaží se identifikovat převládající názor doktríny, zpochybňuje některé argumenty (například přečeňování srovnávacího výkladu, a to i historického) a rozpracovává i dosud méně diskutované otázky. Pokud jde o vlastní stanoviska, která jsou vždy adekvátně odůvodněna a vysvětlena, diplomant implicitně hledá střední cestu mezi extrémní prezident – neodpovědného ceremoniáře na straně jedné a maximalistického a od systému izolovaného

výkladu prezidentských pravomocí na straně druhé. Zároveň si je vědom skutečnosti, že na všechny otázky nelze v teoretické rovině vyčerpávajícím způsobem odpovědět a vždy se může vyskytnout extrémní případ, kdy bude obecně zastávaný výklad vzhledem ke specifickým skutkovým okolnostem neudržitelný. Ačkoli byla v minulosti řada neshod mezi prezidenty a předsedy vlád řešena dohodou a nikoli právním sporem, může výsledek těchto jednání záviset i na přesvědčení aktérů o síle jejich právních pozic. Některé dosud vyjádřené názory se navíc neopírají o zcela jasnou a podrobnou argumentaci. Proto je důkladné a systematické zpracování těchto otázek cenné. Diplomant také domýšlí možnosti právního rozhodování sporů o výklad pravomocí prezidenta.

Hlavní přínos práce podle mého názoru spočívá v rozboru celé řady dílčích problematických otázek a prohloubení či zpochybnění výkladů zejména komentářové literatury. Na předložené diplomové práci oceňuji také pečlivost a poctivost, s jakou je zpracována.

Na základě výše uvedeného doporučuji práci k obhajobě a předběžně navrhuji hodnotit ji známkou výborně.

V Praze dne 12. listopadu 2023

JUDr. Jan Grinc, Ph.D.